

II. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

Ключові слова: Олімпійські Ігри, система підготовки, Україна, умови, управління, ефективність, тренувальна діяльність.

СИСТЕМА ПОДГОТОВКИ СПОРТСМЕНОВ К ОЛИМПІЙСКИМ ИГРАМ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ РАЗВИТИЯ СПОРТА В УКРАИНЕ (теоретический анализ системы подготовки к Олимпийским Играм)

Александр Куц, Валентина Леонова, Борис Кедровский
Херсонский государственный университет

В работе проведен теоретический анализ системы подготовки спортсменов к Олимпийским Играм. Выдвинуто предположение, что победа в неофициальном командном зачете на Олимпийских играх возможна только при изменении общей стратегии олимпийской подготовки, повышении эффективности управления соревновательной и тренировочной деятельностью сборных команд в годовом и четырехлетнем циклах подготовки с учетом социальных, экономических, демографических и климатогеографических условий стран-организаторов Игр.

Ключевые слова: Олимпийские Игры, система подготовки, Украина, условия, управление, эффективность, тренировочная деятельность.

SYSTEM OF PREPARATION OF SPORTSMEN TO GAMES OLYMPIADS IN MODERN TERMS DEVELOPMENT OF SPORT IN UKRAINE (theoretical analysis of the system of preparation to Olympic Games)

Alexander Kuts, Valentina Leonova, Boris Kedrovskiy
Kherson state university

The theoretical analysis of the system of preparation of sportsmen is in-process conducted to Olympic Games. Supposition is pulled out, that victory in an unofficial command test on the Olympic games is possible only at the change of general strategy of Olympic preparation, increase of management efficiency by competition and training activity of collapsible commands in cranial and four-year-old cycles of preparation taking into account social, economic, demographic and климатогеографических terms of countries-organizers of Games.

Key words: Olympic Games, system of preparation, Ukraine, terms, managements, efficiency, training activity.

ПОКАЗНИКИ ПРОСТОЇ ТА СКЛАДНОЇ ЗОРОВО-МОТОРНОЇ РЕАКЦІЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ, ПІД ВПЛИВОМ ЗАНЯТЬ З НАСТІЛЬНОГО ТЕНІСУ

Василь Кушнір

*Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу*

Поставка проблеми Властивості основних нервових процесів як природна основа індивідуальних психофізіологічних відмінностей між людьми є одним із можливих факторів формування індивідуальних характеристик поведінки, характеру навчальної та професійної діяльності [2, 4, 5].

Демократичні процеси, що відбуваються в державі, формують нові суспільні вимоги до освіти, зокрема до її молодшої ланки як основи соціокультурного становлення особистості, а теж формування базису особистісної культури дитини через відкриття їй світу в його цілісності та різноманітності [1, 5, 7].

На сучасному етапі цивілізаційного розвитку основним завданням молодшої шкільної освіти є не стільки набуття дитиною сукупності знань, скільки опанування науки життя. Суспільству необхідні життєздатні, самостійні, практично умілі, творчі особистості з розвиненим почуттям відповідальності, гідності, совісті. З огляду на це пріоритетним є ціннісний, морально-соціальний, фізичний розвиток особистості з перших років її шкільного життя.

Аналіз результатів останніх досліджень. Аналіз праць Бублика С.А. [1], Запорожець О.П. [2], Поручинського А.І. [7] засвідчує, що ключовим засобом

II. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

розвитку нейродинамічних властивостей дітей молодшої шкільної вікової групи є фізичні вправи, музично-ритмічні рухи, народні ігри, що входять у зміст фізичного виховання дітей і складають структуру занять фізичної культури.

З огляду на аналіз спеціалізованої наукової літератури, вважаємо за доцільне дослідити рівень сформованості простої та складної зорово-моторної реакції у молодших школярів Івано-Франківська.

Об'єкт дослідження – діти молодшого шкільного віку.

Предмет дослідження – показники простої та складної зорово-моторної реакції дітей 8-10 років, які займаються настільним тенісом.

Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні необхідності та експериментальному вивченні показників нейродинамічних властивостей молодших школярів, під впливом занять з настільного тенісу

Завдання:

- дослідити рівень розвитку нейродинамічних властивостей молодших школярів;
- ідентифікувати пріоритетність засобів настільного тенісу для розвитку нейродинамічних властивостей дітей молодшого шкільного віку.

Організація і методи дослідження. В експерименті прийняло участь 40 дітей віком 8-10 років (18 хлопців та 22 дівчат загальноосвітніх навчальних закладів міста Івано-Франківська).

Використано наступні методи: теоретичні – аналіз науково-методичної літератури; практичні – комп'ютерна система “Діагност-1”. Кількісні показники проаналізовані за допомогою математично-статистичних методів.

Комп'ютерна система “Діагност-1” передбачає виявлення та оцінку простих і складних сенсомоторних реакцій, оцінки здатності вищих відділів центральної нервової системи забезпечувати максимально можливий для кожного індивідуума рівень швидкої дії за безпомилковим диференціюванням позитивних і гальмівних подразників з урахуванням швидкості, якості та кількості їх переробки, які зумовлені не лише високо генетично детермінованими типологічними властивостями ВНД, а й властивостями функції пам'яті, мислення, сприйняття та уваги.

Результати дослідження та їх обговорення. Аналізуючи науково-методичний матеріал за напрямком дослідження, нашу увагу привернули кілька праць, які спонукали нас вивчити показники простої та складної зорово-моторної реакції. Так, Меньших О.Е. [5] досліджувала особливості нейродинамічних та когнітивних функцій учнів старшого шкільного віку з різним рівнем фізичного розвитку. Хлопці і дівчата старших класів характеризуються поступовим і нерівномірним підвищенням параметрів фізичного розвитку, властивостей нейродинамічних та когнітивних функцій. У групах осіб з високим рівнем фізичного розвитку морфофункціональні ознаки, властивості основних нервових процесів, сенсомоторна реактивність різного ступеня складності, короткочасна зорова пам'ять та довільна увага протягом всіх етапів обстеження зберігали тенденцію до кращого їх прояву, ніж у осіб з середнім та низьким рівнем фізичного розвитку [5].

В ґрунтовному дослідженні Петренка Ю.О. [6] виявлено те, що діти 7-9 років з високим рівнем фізичного розвитку мали кращі показники функціональної рухливості та сили нервових процесів, ніж їх однолітки з низькими градаціями. У обстежуваних 10 років такого зв'язку, як і достовірних відмінностей, між досліджуваними типологічними властивостями та фізичним розвитком не

II. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

виявлено. Динаміка змін швидкості становлення та формування властивостей простих та складних сенсомоторних функцій у дітей 7-10 років не залежить від рівня їх фізичного розвитку, що слід вважати, обумовлено лише віковими змінами. Достовірного зв'язку успішності навчання з фізичним розвитком учнів 7-10 років не виявлено. Діти з різним рівнем фізичного розвитку характеризуються однаковою успішністю по всім учбовим предметам.

В результаті проведеного аналітичного дослідження можна достовірно стверджувати, що у дітей молодшого шкільного віку відбувається динаміка приросту рівня нейродинамічних властивостей учнів від 7 до 9 років.

Для чіткого розуміння та вирішення проблеми розвитку нейродинамічних властивостей слід взяти до уваги результати досліджень дітей молодшого шкільного віку, що відвідують різні спортивні секції. У молодших школярів, які займалися у гімнастичних секціях, встановлені достовірно вищі показники рівня точності реакції на рухомий об'єкт, короткочасної зорової пам'яті (на слова і фігури), уваги (розподілу та швидкості переключення уваги) у порівнянні із параметрами контрольної групи. У дітей того ж віку, що займалися шахами, отримані достовірно вищі показники сенсомоторної сфери (ЛППР та ЛПРВ), точності реакції на рухомий об'єкт, показників психічних функцій – короткочасної зорової пам'яті (на слова і фігури) та уваги (обсягу, продуктивності, швидкості, розподілу та швидкості переключення уваги) у порівнянні із їх однолітками, які не займаються спортом [7, 8].

Діти, котрі займаються дзюдо [3], демонструють показник нижче середнього латентного періоду простої зорово-моторної реакції, що становить $304 \pm 3,5$ мс, при чому вікова категорії респондентів становила 10-12 років. Показник складної реакції – $352 \pm 2,1$ мс, відповідає середньому рівню розвитку за шкалою Макаренка [3].

Секція настільного тенісу ставить певні вимоги до молодшого школярства під час занять та позитивно впливає на функціональні можливості вищої нервової діяльності організму. Висока швидкість польоту м'яча вимагає максимально швидкого реагування, правильного прийняття рішення, м'язового диференціювання та аналізу здійсненої рухової дії.

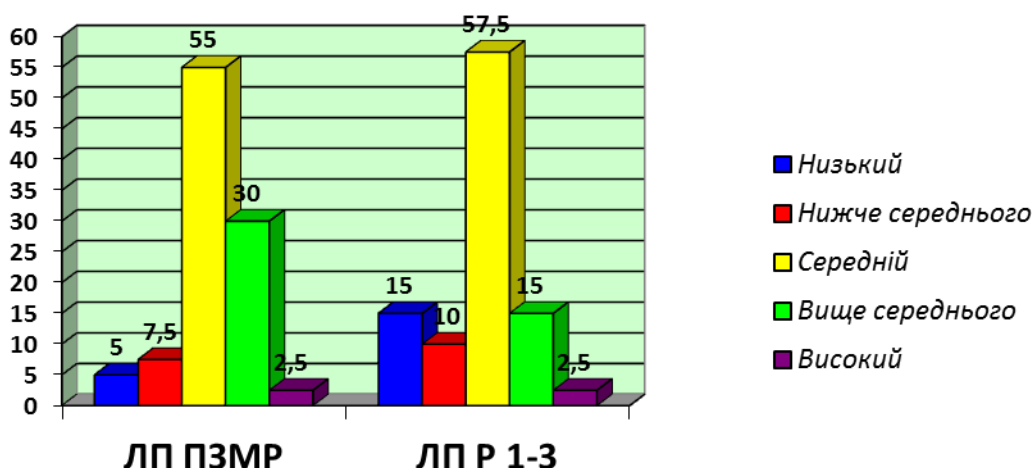

Рис. 1. Розподіл дітей-тенісистів за рівнем латентного періоду простої та складної зорово-моторної реакцій (%).

II. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

Продіагностувавши дітей комп'ютерною системою "Діагност-1", що займаються 2 – 4 роки настільним тенісом, слід констатувати наступні показники у відсотковому значенні відповідно шкали М.В. Макаренка [4].

Так, 55% (ЛП ПЗМР) і 57,5% (ЛП РВ 1-3) дітей демонструють середній рівень розвитку досліджуваних показників. Вище середнього показники рівня ЛП ПЗМР відповідають дітям 30% і ЛП РВ 1-3 презентують 15% дітей. Інші відсоткові показники не сильно позначаються на рівні розвитку нейродинамічних властивостей дітей молодшого шкільного віку.

Латентний період простої зорово-моторної реакції хлопців становить $264 \pm 8,4$ мс, а у дівчат – $242 \pm 6,2$ мс. Середнє значення ЛП ПЗМР дітей становить $253 \pm 6,7$ мс.

Порівнявши отримані дані з групою школярів, котрі додатково не займаються спортивною діяльністю та дзюдаїстами початківцями можна чітко стверджувати, що заняття з настільного тенісу позитивно впливають на покращення показника латентного періоду простої зорово-моторної реакції.

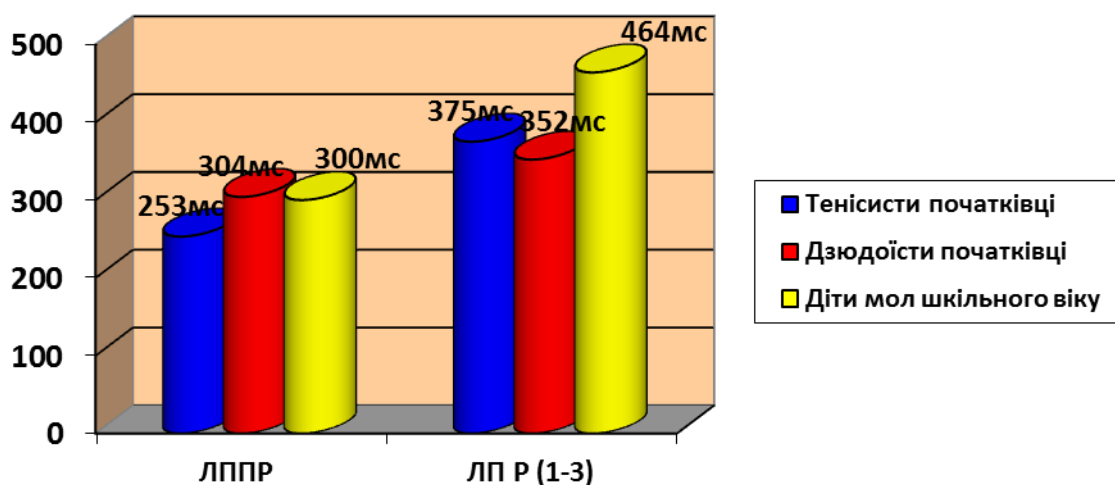

Рис. 2. Розподіл тенісистів, дзюдоїстів та дітей, котрі не займаються спортом за рівнем латентного періоду простої та складної зорово-моторної реакції (%).

Латентний період реакції вибору одного з трьох сигналів школярам, котрі не займаються додатково у спортивних секціях відповідає показник $464 \pm 7,3$ мс, дзюдоїсти демонструють спізнєння на $352 \pm 4,4$ мс, а тенісисти – $375 \pm 2,7$ мс.

Керуючись шкалою оцінок рівня латентних періодів сенсомоторних реакцій різної складності запропонованою Макаренко М.В., можна констатувати середній рівень розвитку простої та складної зоровомоторних реакцій дітей, які займаються настільним тенісом; нижче середнього рівня розвитку латентного періоду простої реакції дзюдоїстів та середній рівень розвитку складної реакції; нище середнього рівні показників простої та складної реакцій молодших школярів, котрі не профілюються додатковими спортивними заняттями.

Чітка ідентифікації рівня розвитку нейродинамічних властивостей молодших школярів та вплив на них різноманітних спортивних секцій дають можливість визначити прерогативність додаткової діяльності для покращення функціональності нервових процесів.

Вплив занять з настільного тенісу на розвиток дітей молодшого шкільного віку досліджувався Чуєвою І.А. [8]. Автором експериментально підтверджено позитивну тенденцію розвитку швидкісних і координаційних якостей дітей даної

II. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

вікової категорії засобами настільного тенісу та недостатній їхній вплив на розвиток витривалості та гнучкості.

Фактично дані нашого дослідження збігаються з результатами наукової праці Чуєвої І.А. Проте, хочеться наголосити на тому, що ми вперше вивчили показники простої та складної зорово-моторних реакцій молодших школярів міста Івано-Франківська, які займаються настільним тенісом

Висновок. За результатами, що отримані в процесі організації дослідження дітей молодшого шкільного віку, котрі займаються настільним тенісом можна констатувати, що показники простої та складної зорово-моторної реакцій знаходяться на середньому рівні. Це дає можливість стверджувати правильність вибору додаткових спортивних занять для підвищення рівня функціональності вищої нервової діяльності та втілення в життя ідеї занять з настільного тенісу з дітьми молодшого шкільного віку в процесі фізичного виховання.

Перспективу подальших наукових досліджень вбачаємо у розробці експериментальної програми з настільного тенісу для дітей молодшого шкільного віку, а також її впровадженні у заняття з фізичної культури з дітьми 8-10 років міста Івано-Франківська.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бублик С.А. Аналіз психомоторних здібностей молодших школярів / С.А. Бублик // Вісник Прикарпатського університету. Серія: Фізична культура. 2010. – Вип. VII. – С. 50-56.
2. Запорожець О.П. Динаміка властивостей нейродинамічних функцій молодших школярів у зв'язку з характером спортивної діяльності / О.П. Запорожець // Актуальні проблеми психології. Том V: Психофізіологія. Психологія праці. Експериментальна психологія. Вип. 6 / За ред. Максименка С.Д. – К.: ІВЦ Держкомстату України, 2007. – С. 170-176.
3. Курилюк С. Особистісні нейродинамічні властивості дзюдоїстів на етапі початкової підготовки / С. Курилюк, О.Я. Фотуйма // Молода спортивна наука України. – Львів, 2007. – Т. 4 – С. 153 – 156.
4. Макаренко М.В. Методика проведення обстежень та оцінки індивідуальних нейродинамічних властивостей вищої нервової діяльності людини / М.В. Макаренко. – Фізіологічний журн. – 1999. – Т.45 - № 4. – С.123 – 131.
5. Меньших О.Е. Особливості нейродинамічних та когнітивних функцій учнів старшого шкільного віку з різним рівнем фізичного розвитку: автореф. на здобуття ступеня канд. наук: спец. 19.00.02 – Психофізіологія / О. Е. Меньших. – Київ, 2008. – 20 с.
6. Петренко Ю.О. Нейродинамічні та психічні функції у дітей молодшого шкільного віку з різним рівнем фізичного розвитку: автореф. на здобуття ступеня канд. біолог. наук: спец. 03.00.13 – Фізіологія людини і тварин / Ю.О.Петренко. – Київ, 2006. – 20 с.
7. Поручинський А.І. Зорово-моторні реакції та властивості нейродинамічних процесів школярів / А.І. Поручинський // Науковий вісник Волинського державного університету імені Лесі Українки. – Т. 5 – С. 48 – 52.
8. Чуева И.А. Физическое воспитание младших школьников с применением средств настольного тенниса в условиях трех уроков физической культуры: дис...канд. пед. наук: спец. 13.00.04 – Теория и методика физического воспитания,

спортивной тренировки, оздоровительной и адаптивной физической культуры /И.А. Абдилова. – М., 2006. – 156 с.

АНОТАЦІЇ

ПОКАЗНИКИ ПРОСТОЇ ТА СКЛАДНОЇ ЗОРОВО-МОТОРНОЇ РЕАКЦІЇ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ, ПІД ВПЛИВОМ ЗАНЯТЬ З НАСТІЛЬНОГО ТЕНІСУ

Василь Кушнір

*Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу*

Робота присвячена теоретичному обґрунтуванню необхідності розвитку простої та складної зорово-моторної реакції у дітей молодшого шкільного віку. Аналіз сучасного стану організації фізичної культури в загально освітніх навчальних закладах вказує на необхідність модернізації змісту ланки освіти молодших школярів, яка виступає підґрунтям для формування гармонійно розвиненої дитини.

Демократичні процеси, що відбуваються в державі, формують нові суспільні вимоги до освіти, зокрема до її молодшої ланки як основи соціокультурного становлення особистості, а теж формування базису особистісної культури дитини через відкриття їй світу в його цілісності та різноманітності.

Автором пропонується альтернативний пласт проведення фізичної культури з дітьми 8-10 років. Ним розглядаються заняття з настільного тенісу як такі, що позитивно впливають на розвиток нейродинамічних властивостей організму молодших школярів.

Розвиток швидкості, координації та гнучкості лежить у призмі вдосконалення психофізичних складових засобами, що найбільше відповідають віковій категорії молодших школярів.

Для визначення ефективності настільного тенісу був проведений аналіз наукових праць з проблематики впливу занять певним видом спорту на розвиток показників простої та складної зорово-моторної реакції. Серед таких, що аналізувалися – це вплив легкої атлетики, дзюдо, спортивної гімнастики.

Динаміка змін швидкості становлення та формування властивостей простих та складних сенсомоторних функцій у дітей 8-10 років не залежить від рівня їх фізичного розвитку, що слід вважати, обумовлено лише віковими змінами.

Порівняння отриманих даних вказують на доцільність розробки експериментальної програми з настільного тенісу для її впровадження у фізичну культуру молодших школярів міста Івано-Франківська. Адже через призму співставлення отриманих даних та результатів обстеження дітей іншими науковцями то саме діти, які займаються настільним тенісом демонструють суттєво вищі показники простої та складної зорово-моторної реакції.

Ключові слова: фізична культура, нейродинамічні властивості, проста і складна зорово-моторна реакції, молодший шкільний вік.

ПОКАЗАТЕЛИ ПРОСТОЇ І СЛОЖНОЇ ЗРИТЕЛЬНО-МОТОРНОЇ РЕАКЦІЇ МЛАДШИХ ШКОЛЬНИКІВ, ПІД ВПЛИВОМ ЗАНЯТЬ ПО НАСТОЛЬНОМУ ТЕННІСУ

Василий Кушнір

*Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу*

Робота посвячена теоретичному обґрунтуванню необхідності розвитку простої і складної зрительно-моторної реакції у дітей молодшого шкільного віку. Аналіз сучасного стану організації фізичної культури в загальноосвітніх навчальних закладах вказує на необхідність модернізації змісту ланки освіти молодших школярів, яка виступає підґрунтям для формування гармонійно розвиненої дитини.

Демократичні процеси, що відбуваються в державі, формують нові суспільні вимоги до освіти, зокрема до її молодшої ланки як основи соціокультурного становлення особистості, а теж формування базису особистісної культури дитини через відкриття їй світу в його цілісності та різноманітності.

II. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

Автором предлагается альтернативный ракурс проведения физической культуры с детьми 8-10 лет. Им рассматриваются занятия по настольному теннису как такие, которые положительно влияют на развитие нейродинамических свойств организма младших школьников.

Развитие скорости, координации и гибкости лежит в призме совершенствования психофизических составляющих средствами, наиболее соответствуют возрастной категории младших школьников.

Для определения эффективности настольного тенниса был проведен анализ научных трудов по проблематике влияния занятий определенным видом спорта на развитие показателей простой и сложной зрительно-моторной реакции. Среди таких, что анализировались - это влияние легкой атлетике, дзюдо, спортивной гимнастики.

Динамика изменений скорости становления и формирования свойств простых и сложных сенсомоторных функций у детей 8-10 лет не зависит от уровня их физического развития, следует считать, обусловлено только возрастными изменениями.

Сравнение полученных данных указывают на целесообразность разработки экспериментальной программы по настольному теннису для ее внедрения в физическую культуру младших школьников Ивано-Франковска. Ведь через сопоставление полученных данных и результатов обследования детей другими учеными то именно дети, которые занимаются настольным теннисом демонстрируют существенно более высокие показатели простой и сложной зрительно-моторной реакции.

Ключевые слова: физическая культура, нейродинамические свойства, простая и сложная зрительно-моторная реакции, младший школьный возраст.

INDICATORS SIMPLE AND COMPLEX VISUAL-MOTOR REACTIONS YOUNGER STUDENTS UNDER THE INFLUENCE CLASSES TABLE TENNIS

Vasyl Kushnir

*Vasyl Stefanyk Subcarpathian National University,
Ivano-Frankivsk National Technical Oil and Gas niversityet*

The work is devoted to theoretical justification of the need for the development of simple and complex visual-motor reactions in primary school children. Analysis of the current state of the organization of physical training in secondary educational institutions points to the need to modernize the content of education level of younger students, which is the basis for the formation of a harmonious development of the child.

The democratic processes taking place in the country, making new demands on public education, in particular to its junior staff as a basis for socio-cultural development of the personality, as well as the basis of formation of personal culture to her child through the opening of the world in its totality and diversity.

The author offers an alternative view of the physical training of children of 8-10 years. They are considered a class table tennis like those that have a positive effect on the development of neural properties of the organism younger students.

Development of speed, coordination and flexibility lies in improving the mental and physical components of the prism means are most appropriate age category of younger pupils.

To determine the effectiveness of tennis analyzed scientific papers on the issue of the impact of specific activities on the development of sport performance simple and complex hand-eye reaction. Among those that were analyzed - is the impact of athletics, judo and gymnastics.

Dynamics of changes in the rate of formation and the formation of the properties of simple and complex sensory-motor functions in children 8-10 years old are not dependent on their level of physical development, should be considered, due to age-related changes only.

Comparison of the data indicate the feasibility of developing a pilot program in table tennis for its implementation in the physical training of younger schoolboys of Ivano-Frankivsk. After all, through the comparison of the data and the results of examination of children by other scientists that it is the children who are engaged in table tennis show significantly higher rates of simple and complex hand-eye reaction.

Key words: physical education, neurodynamic properties, simple and complex hand-eye reaction, primary school age.